

PEDAGOGIKA

ILMIY-NAZARIY VA METODIK JURNAL

6/2023

Bosh muharrir:

Kirgizbayev Abdug'affor Karimjonovich

Maxmudov Abduxalim Xamidovich
(bosh muharrir o'rinbosari)

Tahrir hay'ati:

Djurayev Risbay Xaydarovich
Abdullayeva Shaxzoda
Bulatov Saidaxbor
Ibraimov Xolboy Ibragimovich
Kamilova Nodira
Karlibayeva Guljahan
Quronov Maxammadjon
Mamadaliyev Abdumajid
Medetova Raushan
Muslimov Narzulla
Murtozayeva Maxfuza
Safarova Roxat
Tojiboyeva Xilolaxon
Xakimova Muxabbat
Xodjayev Begzod

Muassis – Nizomiy nomidagi Toshkent

davlat pedagogika universiteti. Jurnalda pedagogika, psixologiya, o'qitishning metod va texnologiyalariga oid ilmiy-nazariy, ilmiy-metodik maqolalar o'zbek va rus tillarida chop etiladi.

Jurnalga Toshkent shahar Matbuot va axborot boshqarmasining 2014-yil 26-maydagi 02-004-sonli "Ommaviy axborot vositasi davlat ro'yxatidan o'tkazilganligi to'g'risida guvohnoma"si olingan va unga O'zbekiston Respublikasi Milliy kitob palatasining 2008-yil 30-iyundagi 511/S shartnomasi asosida Davriy nashrlarning Xalqaro standartlar (ISSN) – 2010-5320 raqami taqdim etilgan.

O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya Komissiyasi rayosatining 2013-yil 30-dekabr-dagi 201/3-sonli qarori bilan ro'yxatga olingan.

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING JAMOА BO'LIB ISHLASH KO'NIKMASINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Jabborova Onaxon Mannapovna, *Chirchiq davlat pedagogika universiteti Boshlang'ich ta'lim metodikasi mudiri, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Saparbaeva Dinoraxon*, *Boshlang'ich ta'lim talabasi*

Annotatsiya: maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini shakllantirish metodikasi taxlil qilingan va muallifning individual yondashuvi taqdim etilgan.

Kalit so'zlar: *boshlang'ich sinf, o'quvchilar jamoasi, ko'nikma va yondashuv, o'zaro yordam va hamkorlik, metodika va vosita, ko'nikma va malaka.*

МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ УМЕНИЯ РАБОТАТЬ В КОМАНДЕ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ

Джабборова Онахон Маннаповна, *Чирчикский государственный педагогический университет заведующий методикой начального образования, доктор философии (PhD) по педагогическим наукам, Сапарбаева Динорахон*, *студентка начального образования*

Аннотация: В статье анализируется методика формирования у младших школьников умения работать в команде и представлен индивидуальный авторский подход.

Ключевые слова: *начальный класс, коллектив учащихся, навыки и подходы, взаимопомощь и сотрудничество, методология и средство, умения и навыки.*

METHODS OF FORMING THE ABILITY TO WORK IN A TEAM OF YOUNGER STUDENTS

Jabborova Onaxon Mannapovna, *Chirchik State Pedagogical University Head of Primary Education Methodology, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences, Saparbayeva Dinoraxon* *student of primary education*

Abstract: The article analyzes the methodology of forming the ability of younger schoolchildren to work in a team and presents an individual author's approach.

Key words: *primary class, student team, skills and approaches, mutual assistance and cooperation, methodology and means, skills and abilities.*

Kirish. O'zbekistonning yangi taraqqiyot davrida boshlang'ich ta'lim jarayonini halqaro ta'lim dasturlariga moslashtirish va uning ko'rsatkichlarini oshirib borish «O'zbekiston-2030» strategiyasida belgilangan asosiy vazifalardan birini tashkil qiladi[1]. Shu jihatdan butun dunyo mamlakatlari ta'lim tizimida amal qilayotgan o'quvchilarning 4K modeli, ya'ni kommunikatsiya (ta'lim sharoitidan foydalanish), kollabaratsiya (jamoа bo'lib ishlash), kreativlik (ijodiy fikrlash) va krititsizm (tanqidiy fikrlash) ko'nikmalarini tarkib toptirish muhim masalalardan hisoblanadi. Bu o'rinda e'tiboringizni boshlang'ich sinf o'quvchilarining ana shunday eng muhim ko'nikmalaridan biri jamoa bo'lib ishlashni shakllantirish metodikasi tahliliga e'tiboringizni tortamiz.

Asosiy qism. O'quvchilar jamoasining xususiyatlari. Jamoa – bu ikki va undan ortiq shaxslarning o'zaro va yagona maqsad yo'lida birlashib xarakat qilishidir[2]. Shu jihatdan o'quvchilar jamoasi – bu ta'lim oluvchilarning jismoniy, yosh, aqliy va estetik xususiyatlariga mos ravishda o'zaro guruhlardan iborat bo'lgan shaxslar majmuidir. Bunda boshlang'ich

sinf o'quvchilarining jamoasiga xos bo'lgan xususiyatlar ham farqlanadi. Mazkur farqliklar quyidagilardan iborat ekanligini ta'kidlab o'tish lozim:

1) boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olish maqsadida muayyan guruhlar shaklida jamoa bo'lib tarkib topishi;

2) boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoasi muddatli va ta'sir kuchiga ega bo'lishi;

3) boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoasi dinamik rivojlanib borish xususiyatga egaligi;

4) boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoasini kuzatib borish zaruriyati mavjudligi.

Shu ma'noda boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoasi eng avvalo bilim olish maqsadida tarkib topishiga e'tibor berish lozim. Chunki boshlang'ich sinf o'quvchilari bilim olish faoliyatidan boshqa shaxsiy manfaatlari bo'yicha guruh bo'lib shakllanmaydi va buning natijasida boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning ijodiy xarakterli bo'lgan hamda o'ziga jalb etiluvchanlik xususiyatiga ega jamoa tarkib topadi. Bunday jamoa tabiiy ravishda boshlang'ich sinflar kesimida rivojlanib boradi. Unutmazlik lozimki, boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'zaro o'rtoq yoki dugona bo'lishi guruh sifatida e'tirof etilmaydi. Shu jihatdan o'quvchilar guruhi bu eng kamida 5-6 nafar ta'lim oluvchilardan iborat bo'lgan kichik jamoadir va bunday guruhlarning majmui boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoasini tashkil qiladi. Mazkur xususiyatlarni e'tiborga olgan holda boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasiga munosabatda bo'lish taqozo etiladi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoasi sinflar kesimida muddatli rejimga ega bo'lib, uning ta'lim va tarbiya jarayoniga ta'siri yuqori hisoblanadi. Chunki boshlang'ich sinf o'quvchilari sinflar kesimida bilim, ko'nikma hamda amaliyot vositalarini o'rganib borishi jarayoni bilan o'quvchilar jamoasining muddatli va ta'sir kuchiga ega bo'lishini tarkib toptiradi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoaviylik shakllariga muddatli munosabatda bo'lish va ularning ta'siriga e'tibor berish maqsadga muvofiq bo'ladi. Aslida bu hol jamoaviylikning yashovchanligini ta'minlovchi va uning tadrijiy rivojlanishiga asos bo'luvchi holatdir. Bizning yondashuvimizga ko'ra, boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasining muddatli va ta'sir xususiyatlariga e'tibor berish ularni yo'naltirishning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoasi dinamik rivojlanish xususiyatiga ham ega bo'ladi. Bunda ta'lim olishning kuchayishi, tarbiyaning amaliy samaradorligi va o'quvchilarning faoliyat ko'nikmalarini o'zlashtirishi ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli boshlang'ich sinflar kesimida o'quvchilarning jamoasi murakkab omillar asosida rivojlanib borishini hisobga olgan holda, jamoaning jipsligini va birligini ta'minlovchi tadbirlarni amalga oshirish muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Bunda ayniqsa, sinf rahbarlarining faolligi o'quvchilar jamoasining dinamik jihatdan to'g'ri rivojlanib borishini ta'minlashini eslatib o'tish joiz. Misol uchun, muayyan boshlang'ich sinfdan o'zlashtirish darajasi yuqori, demak, shu sinf o'quvchilar jamoasi bilim olish maqsadida jipslashgan. Yoki boshlang'ich sinfdan ahillik, inoqlik va o'zaro yordam ko'rsatkichlari yuqori bo'ladi, bu hol shu sinfdan tarbiyalanganlik darajasi asosida o'quvchilar jamoasining dinamik rivojlanganligini ko'rsatadi. Mazkur omillarni hisobga olgan holda boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasining dinamik rivojlanishini kuzatib borish muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasini o'rganish va kuzatib borish vositasida boshlang'ich ta'lim jarayonining samaradorligiga erishish imkoniyatlariga ega bo'linadi. Bunda o'quvchilar jamoasining ijobiy yoki salbiy, murakkab yoki qulay shakllarda ekanligini aniqlash, o'quvchilarning o'zaro munosabatlarni kuzatish, o'quvchi va o'qituvchi, o'quvchi va ota-onalar o'rtasidagi

muloqotlar ko'lamini aniqlab borish o'quvchilar jamoasi to'g'risida aniq tasavvurlarni berishini eslatib o'tish joiz. Shu sababli boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasini kuzatib borish ishlari o'qituvchilar jamoasi tomonidan amalga oshirilishi maqsadga muvofiq bo'ladi. Bu masalaning ahamiyati shundaki, agar boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasi o'zaro ziddiyatlar asosida kechadigan bo'lsa, uning ta'lim va tarbiya sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi kelib chiqadi. Bularning barchasi boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasini nazorat qilishni emas, aksincha, kuzatib borishni taqozo etadi.

E'tibor berilsa, boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasi o'ziga xos xususiyatlarga egaligi bilan diqqatni tortadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini jamoa bo'lib ishlashga yo'naltirish shakllari. Boshlang'ich sinflarda tarkib topgan jamoaning imkoniyatlaridan foydalangan holda, o'quvchilarni jamoa bo'lib ishlashga yo'naltirish muhim ahamiyatga ega. Chunki jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasiga ega bo'lgan o'quvchi ta'lim muhitiga tez ko'nikadi, jamoatchilik joylarida o'zini kutilgan darajada tuta oladi va unda jamoatchilikka bo'lgan intilish ko'nikmalari tarkib topadi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'quvchilarini jamoa bo'lib ishlashga yo'naltirish o'qituvchilar va sinf rahbarlarining bugungi kundagi eng muhim vazifalari sarasiga kiradi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini jamoa bo'lib ishlashda yo'naltirishning eng muhim shakllari quyidagilardan iborat:

- 1) ta'lim va tarbiya jarayonida o'quvchilarni birgalikda xarakat qilishga yo'naltirish;
- 2) boshlang'ich sinf o'quvchilarini birgalikda topshiriqlar va uy vazifalarini bajarishga yo'naltirish;
- 3) sinfdan va maktabdan tashqari ishlarda boshlang'ich sinf o'quvchilarini hamkorlikda faoliyatda bo'lishga yo'naltirish;
- 4) boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'z jamoa bo'lib ishlash ko'nikmalaridan foydalanishga yo'naltirish.

Boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarni birgalikda xarakat qilishga yo'naltirish ularni jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini shakllantirishning muhim omillaridan biridir. Bunda boshlang'ich sinf o'quvchilari o'quv adabiyotlari, qurollari, vositalari va jihozlaridan o'zaro ahillikda hamda birgalikda foydalanishga ko'niktirilishi kerak. Chunki boshlang'ich sinf o'quvchilarida shaxsiy manfaatlarining transformatsiya, ya'ni umumiy manfaatlariga moslashuv jarayoni kechadi. Bunda boshlang'ich sinf o'quvchilarini birgalikda xarakat qilishga yo'naltirish muhim amaliy o'rin tutadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini shakllantirishning eng muhim amaliy asoslaridan biri ularni berilgan topshiriqlar va uy vazifalarini jamoa bo'lib bajarishga yo'naltirishdir. Shu jihatdan boshlang'ich sinf o'qituvchilari va sinf rahbarlari o'quvchilarning ta'lim va tarbiya bo'yicha berilgan topshiriqlarni hamda uy vazifalarini sinfdan jamoa bo'lib bajarishga yo'naltirishi muhim o'rin tutadi. Topshiriqlar va uy vazifalarini jamoa bo'lib bajarish jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilari bir-birlaridan bilmaganlarini o'rganadi, ko'nikmalar bo'yicha o'zlashtirishlar yuzaga keladi va eng asosiysi sinf jamoasini jipslashishning imkoniyatlari kengayadi. Kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf o'quvchilari topshiriqlar va uy vazifalarini katta yoshlilar yordamida bajarishdan ko'ra, sinfdan jamoa bo'lib bajarishda kerakli ko'nikmalarni tez o'zlashtiradi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini tarkib toptirishda sinfdan va maktabdan tashqari ishlarning ta'siri muhim o'rin tutadi. Chunki sinfdan va maktabdan tashqari qo'shimcha mashg'ulotlar, tarbiyaviy tadbirlar hamda jamoaviy tajribalar jarayonida o'quvchilar o'zlarini erkin tutadi va jamoaning bir qismi sifatida o'zini his qiladi. Eng asosiysi

bunday ishlar jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchisida o'zining jamoasiga kerakli ekanligini his qilish tuyg'usi paydo bo'ladi. Shu sababli mazkur imkniyatdan oqilona foydalangan holda, boshlang'ich sinf o'quvchilarida jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini tarkib toptirish kutilgan samarani beradi. Bu jarayonda mashg'ulotlarni olib boruvchi o'qituvchi yoki murabbiy yo'naltiruvchi vazifasini bajarishi kerak. O'quvchilar jamoasining o'zi sinfdan va makatbdan tashqari tadbirlardagi jarayonda erkin tarzda ishtirok etishi lozim. Buning natijasida ularda jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasining muhim mexanizmlaridan biri tarkib topadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini shakllantirish uchun ularning har birini o'z jamoaparvarlik ko'nikmasidan foydalanishga yo'naltirish muhim ahamiyatga ega. E'tibor berilsa, jamoaviy faoliyat jarayonida ba'zi boshlang'ich sinf o'quvchilari faollik ko'rsatishadi va ularda o'z ko'nikmalaridan foydalanish tarkib topganligi namoyon bo'ladi. Ayrim o'quvchilar esa jamoaviy faoliyat jarayonida sust ishtirok etadi va bu hol aynan mana shu toifa o'quvchilar bilan individual ishlash tarzida ularni o'z jamoaparvarlik ko'nikmasidan foydalanishga o'rgatib borishni taqozo etadi. Kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, boshlang'ich sinf o'quvchisini o'z ko'nikmalaridan foydalanishga o'rgatish yoki yo'naltirish tez samara beradi. Bunda o'quvchilarda tortinchoqlik, uyatchanlik kabilarning o'rmini faollik, tashabbuskorlik kabi fazilatlar egallaganligiga duch kelinadi. Aynan mana shunday yondashuv o'quvchilarni o'z jamoaviy ko'nikmasidan foydalanishga yo'naltirish samaradorligini beradi.

Diqqat qilinsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarini jamoa bo'lib ishlashga yo'naltirish shakllari qulay, oson va tez samara beruvchi xususiyatlarga ega. Aynan mana shu masaladan ana shunday shakllarga tayanish metodik jihatdan to'g'ri hisoblanadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasi bilan hamkorlik vositalari. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida shakllantirilgan jamoaviy ko'nikmalari va ularning jamoa bo'lib ishlash tajribasini uyg'unlashtirgan holda o'quvchilar jamoasini hamkorlik vositasida rivojlantirib borish muhim ahamiyatga ega. Boshlang'ich sinf o'quvchilar jamoasini hamkorlik vositalari asosida rivojlantirib borish ularning ta'lim va tarbiya bo'yicha ko'nikmalari ko'rsatkichlarini yuksaltirib borishning muhim omilidir. Shu ma'noda bunday hamkorlik vositalarining asosiylari quyidagilardan iborat:

- 1) ota-onalar bilan hamkorlik qilish vositasi;
- 2) yoshlar yetakchisi bilan hamkorlik qilish vositasi;
- 3) maktab jamoasi bilan hamkorlik qilish vositasi;
- 4) maktablararo hamkorlik qilish vositasi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini rivojlantirishda ota-onalar bilan hamkorlik vositasi muhim o'rin tutadi. Bunda ota-onalar ta'lim va tarbiyasha oid o'z vakolatlari doirasida xarakter qilishi, ya'ni o'z farzandlariga o'zgalami kamsitib ko'rsatmaslik, o'zlarining oilaviy sharoitlarini maqtamasligi, farzandlaridan xudbinlik kabi illatlarni tarkib toptimaslik va aksincha, ota-onalar o'z farzandlarida o'rtoqlari yoki dugonalar bilan ahil bo'lishni, sinf jamoa ishlarida faol ishtirok etishni, o'zgalami yordam berishni kabi fazilatlarini targ'ib etishi lozim. Bu bilan ota-onalar boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini rivojlantirishda munosib ishtirok etadi. Mazkur masala bo'yicha ilmiy va metodik tadqiqotlar majmukini yaratish dolzarb bo'lib turganligini eslatib o'tish lozim.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida Yoshlar yetakchilari faoliyat yuritmoqda. Ularning asosiy vazifalaridan biri o'quvchilarni birlashtirish va ularni ijtimoiylashtirishdan iborat. Shu sababli boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasini rivojlantirishda Yoshlar yetakchisi bilan hamkorlik qilish muhim o'rin tutadi. Bunda Yoshlar yetakchisi yuqori sinf faol o'quvchilarini volontyorlar sifatida belgilab, ular vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasi

bilan ishlashni tashkil etishi, boshlang'ich sinf o'quvchilari duch keladigan muammolarni hal etishda yordam berishi va lozim hollarda boshlang'ich sinf o'quvchilarini zararli ta'sirlardan muhofaza qilishi bilan o'quvchilar jamoasini rivojlantirish ishiga o'z hissasini qo'shadi. Eslatib o'tish joizki, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining tashabbusi bilan mamlakatimizda 2022 yildan buyon O'zbekiston volontyorlar assosotsiatsiyasi jamoatchilik tashkiloti faoliyat yuritib kelmoqda va bu faoliyatda o'quvchilarning ham faol ishtirok etayotganligi muhim ahamiyatga egadir. Bu omildan foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilar jamoasini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasini hamkorlik asosida rivojlantirishning muhim mexanizmlaridan biri maktab jamoasi bilan hamkorlik qilishdir. Bunda maktab o'qituvchilari, psixologlari va tibbiyot hodimlari boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasida muddatli yuzaga keladigan muammolarni hal etishda amaliy ishtirok etadi. Misol uchun, muayyan boshlang'ich sinf jamoasida bilimlarni o'zlashtirish susaydi, bunday sharoitda maktabning mahoratli o'qituvchilari turli pedagogik va psixologik ta'sirlar vositasida mazkur jamoada o'zlashtirish ko'rsatkichlarini yuksaltirish ishlarini amalga oshiradi. Yoki maktab psixologi boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasidagi ijobiy yoki salbiy xususiyatlarni kuzatib borishi bilan mazkur jamoaning rivojlanishiga ilmiy hissa qo'shishini eslatib o'tish joiz. Shu ma'noda maktab jamoasining har birini boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasini rivojlantirishdagi ishda o'z vazifalari mavjudligini ta'kidlab o'tish lozim.

Bugungi kunda mamalakatlarimiz hududlari kesimida maktablararo hamkorlik vositasi rivojlanib bormoqda. Shu ma'noda boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasini hamkorlik vositasida rivojlantirish uchun maktablararo tajriba ayriboshlash, tadbirlarni birgalikda o'tkazish, tajriba almashish va tadbirlarda maktablarning o'quvchilari ishtirokini ta'minlashga e'tibor berish muhim o'rin tutadi. Bu bilan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'zga maktablardagi tengdoshlari bilan hamkorlik qilishga intilish, ular bilan birgalikda muammolarni hal etish, o'zaro yordam va do'stlashish kabi ko'nikmalar tarkib topadi. Bunday ko'nikmalar boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasini maktablararo hamkorlikda rivojlantirishning amaliy mexanizmlari bo'lib xizmat qiladi.

E'tibor berilsa, boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini hamkorlik vositasida rivojlantirish aniq mexanizmlarga ega. Ulardan oqilona foydalanish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Xulosa. Shunday qilib boshlang'ich sinf o'quvchilarida jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini shakllantirish metodikasi o'ziga xos xususiyatlarga egadir. Bu metodikada boshlang'ich sinf o'quvchilari jamoasining o'ziga xosligini e'tiborga olish, o'quvchilar jamoasini maqsadli yo'naltirish va mazkur jamoani hamkorlik vositasida rivojlantirib borish muhim o'rin tutadi. Mazkur masalalar bo'yicha keng ko'lamlil ilmiy, nazariy va metodik tadqiqotlar majmuini yaratish dolzarb bo'lib turganligini eslatib o'tish joiz.

Adabiyotlar:

1. «O'zbekiston-2030» strategiyasi. // www.ziyonet.uz
2. Djuraev R. va boshq. Pedagogika atamaları lug'ati. - Toshkent, 2008
3. Jabborova O. Boshlang'ich ta'lim metodikasining yangi nazariy masalalari. - Toshkent, 2023

PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA, PEDAGOGIK INNOVATIKA

Камилова Н.Г., Хасанбекова А.

Ценностно-нормативная система подростков – детерминанта девиантного поведения.....3

Камилова Н.Г., Анварова Н.

Психологические детерминанты буллинг-поведения среди младших школьников и подростков.....8

Арипов Ш.О.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'g'il bolalarni oilaviy munosabatlarga tayyorlash metodlari.....13

Xusanov F.O.

Pedagogik faoliyatlarda ta'lim texnologiyalarini qo'llashning o'ziga xosligi.....18

Ким И.Н.

Возможности и проблемы использования цифровых технологий в дошкольном образовнии.....23

Nurmatova I.T.

Maktangacha katta yoshdagi bolalarda ijodiy faollikni shakllantirishda musiqiy teatr faoliyatlarining roli.....25

Гафурова Н.М.

Различные модели темперамента: особенности и сходства.....29

Matupayeva Sh.Z.

Inklyziv ta'lim sharoitida boshlang'ich ta'limda fanlarini o'qitishning didaktik imkoniyatlari.....34

Qaraxnova L.M.

Ta'lim jarayonida o'quvchilarda tadqiqotchilik kompetentligini rivojlantirishda xalqaro baholash tadqiqotlari dasturidan foydalanishning samaradorligi.....38

Vaxobov A.A.

Bo'lajak chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik o'qituvchisining harbiy pedagogik madaniyatini shakllanishi va rivojlanishi.....43

Kuchkinov A.Yu.

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarida ta'lim asosida ekopedagogik kompetentligini rivojlantirish modeli.....49

Оразбаева Г.Ж.

Проблемы самоактуализации подростков в современном обществе.....53

Менгаров Х.Э.

О методических аспектах понятия «предельного перехода».....57

Odilbekov M.M.

Xususiy ta'lim muassasalari talabalarida kasbiy qiziqishlarni rivojlantirishning psixologik xususiyatlari.....62

Соатова Ш.А.

Развитие лидерства через активное участие студентов в общественной жизни университета.....67

Jabbarova O.M.

Boshlang'ich ta'limda innovatsion texnologiyalarni joriy etish asoslari.....71

Ochilov F.I.

Umumiy o'rta ta'lim maktablari o'quvchilarida rivojlantiriladigan tabiiy-ilmiy tafakkur mazmuni.....74

Shoyimova Sh.S.

Kasbiy so'nish shifokor-pedagog shaxsining ijtimoiy-psixologik muammolaridan bir sifatida.....79

Sangindikova N.J.

Iroda sifatini eksperimental o'rganish.....82

Yusupova K.N.

Dars jarayonida kreativ ta'lim muhitini tashkil etishning ahamiyati.....86

Камилова А.Б.

Педагогические аспекты формирования регулятивных действий у учащихся начальных классов.....90

Mirzaev A.M.

Harbiylashtirilgan ta'lim muassasalarida kursantlar belbog'li kurash bo'yicha tayyorgarlikni oshirishning innovatsion usullarini o'rganish imkoniyatlari.....94

Harimbetova Z.A.

Общие вопросы методики обучения решению задач в начальных классах.....98

Jabbarov Z.R.

Harbiy ta'limda inovatsion texnologiyalarni joriy etish va ta'lim sifatini takomillashtirish.....102

Umarova Z.A.

Maktab ta'limida pedagogik konfliktlarning turlari va ularni bartaraf etish.....108

Tilavova S.B.

Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarning ekologik kompetentligini takomillashtirishda Steam yodashuv.....113

Капалыгина И.И., Шестирекова Н.Г.

Педагогические условия формирования асертивных свойств личности в социальной сети.....117

Hasanov T.A.

Ijtimoiy va huquqiy xatar guruhiga kiruvchi yoshlarni ijtimoiy himoya qilish yo'nalishlari.....121

Yakubova S.K.

Yengil dizatriyalii bolalarda monologik nutqini rivojlantirish.....127

Turakulov B.N.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarning ekopsixologik kompetentligini takomillashtirish muhim pedagogik muammo sifatida.....131

Xusnetdinov U.I.

Qoraqalpog'iston Respublikasi talaba yoshlarida ekologik madaniytni shakllantirish.....136

Karimjonov A.

Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini innovatsion pedagogik tajriba faoliyatini o'rganish.....141

Nurgizarova Z.B.

Pedagogik ta'limda psixologik tasvirini ochib berish mahorati.....145

Jabborova O.M., Sapparbaeva D.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jamoa bo'lib ishlash ko'nikmasini shakllantirish metodikasi.....148

Musurmonova M., Kumush Z.N.

Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda foydalanadigan o'quv vositalari.....153

Tashpulatova D.M.

Maktab ta'limida gumanitar fanlarni integratsion o'qitish metodikasi.....156

Sultanova A.M.

Malaka oshirish tinglovchilari uchun fanlarda integratsiyalashgan ta'lim.....160

Kalimbetov B.I.

Talabalarni mexnatsevarlikka tarbiyalashning pedagogik texnologiyalarini takomillashtirish.....163

Mamatova A.M.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining axloqiy madaniyati tarkibi.....167